

**DREPTUL LA AZIL
PRIN PRISMA
CONVENȚIEI EUROPENE
A
DREPTURILOR OMULUI
ȘI
LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE**

Disciplina: Imigrația și Advocacy pentru Refugiați

Ciclul II: Master Drepturile Omului

**Responsabil de curs: Valentin Roșca, doctor în drept, lector
universitar**

AZILUL

„Azilul este un privilegiu conferit de către stat. Aceasta nu este o condiție inerentă a individului”. (Simpson, „The Refugee Problem,, (1939))

*„...statul are competența de a garanta dreptul la azil în temeiul **normelor necontestate ale Dreptului internațional** că fiecare stat deține controlul exclusiv asupra persoanelor care se află pe teritoriul său, inclusiv și a chestiunilor care se referă la excludere, admisie, expulzare și protecția față de jurisdicția altui stat”*. (Felice Morgenstern, 1949)

„Azilul reprezintă protecția acordată de către stat pe teritoriul său sau în orice alt loc/regiune care se află sub controlul organelor sale față de o persoană care solicită o asemenea protecție”. (Institutul de Drept Internațional, 1950).

*„...o derogare de la suveranitatea unui stat. Se retrage făptașul de sub jurisdicția statului și constituie o intervenție în problemele care sunt exclusiv de competența statului respectiv ... în cazul extrădării, refugiatul se află pe teritoriul statului de refugiu. O decizie în ceea ce privește extrădarea refugiatului presupune doar exercitarea normală a suveranității teritoriale. Refugiatul se află în afara teritoriului statului în care a fost comisă infracțiunea, precum și o decizie de acordare de azil în nici un fel **nu derogă** de la suveranitatea aceluși stat”*. (Asylum case. CIJ, 1950)

DREPTUL LA AZIL

Dreptul unui stat de a acorda azil teritorial exprimă „doar exercitarea normală a suveranității teritoriale” (*Asylum Case (Peru v. Columbia)*), care nu cere nici o justificare ulterioară.

Rezultat:

Termenul „dreptul la azil” poate fi interpretat în două accepțiuni:

- a) **Sens tradițional** – dreptul statului de a garanta azil
- b) **Sens modern** – dreptul persoanei la azil (Ex: „Persoanele persecutate pe motive politice vor avea dreptul la azil – Art. 16, alin. (1) Constituția RFG/Basic Law of the Federal Republic of Germany, 1949)

Extinderea conceptului de azil

Conceptul de bază:

Azilul reprezintă protecția acordată de un stat unei persoane care o caută.

Azilul în calitate de instituție nu se limitează doar la o anumită categorie de persoane – care îndeplinesc criteriile statutului de refugiat.

Rezultat:

- *dreptul de a intra,*
- *dreptul de ședere,*
- *dreptul de a nu fi strănutat forțat,*
- *recunoașterea drepturilor și libertăților fundamentale.*

Cadrul juridic internațional

Universale:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (art. 14) (10.12.1948);
- Convenția privind statutul refugiaților (1951);
- Declarația privind azilul teritorial (Rezoluția AG a ONU 14.12.1967);
- Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (10.12.1984).

Regionale:

- Convenția privind azilul (20.02.1928);
- Convenția asupra azilului politic (26.12.1933);
- Convenția privind azilul teritorial (28.03.1954);
- Convenția privind azilul diplomatic (28.03.1954);
- Convenția europeană pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale (4.11.1950);
- Convenția europeană cu privire la extrădare (13.12.1957).

Cadrul juridic al Republicii Moldova

- Constituția Republicii Moldova (29 iulie 1994)
- Legea nr. 275-XIII din 10 noiembrie 1994 cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova;
- Legea nr. 677-XV din 23 noiembrie 2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților;
- Legea nr. 1286-XV din 25 iulie 2002 cu privire la statutul refugiaților;
- Legea nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008 privind azilul.

Azilul – act neprietenos?

Declarația cu privire la azilul teritorial (Rezoluția AG 2312-XXII din 14 decembrie 1967)

Preambula – se recunoaște faptul că
*„garantarea azilului de către un Stat...este un
act pașnic și umanitar și nu poate fi calificat
drept un act neprietenos de către alt Stat”.*

Art. 1 - *„Azilul garantat de către un Stat...va fi
respectat de către toate Statele”.*

CONTROLUL LA FRONTIERĂ

Controlul urmează a fi realizat:

-cu respectarea demnității umane.

-într-un mod care nu discriminează o persoană pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Phull v. Franța (2005) – invocarea încălcării art. 9 CEDO și art. 2 din Protocolul nr. 4 pe faptul de a fi impus de către autoritățile din aeroport de a îndepărta turbanul la momentul controlului.

El Morsli v. Franța (2008) - invocarea încălcării art. 9 CEDO pe faptul de refuz de a elibera viza de intrare în Franța pe motivul refuzului de a-și îndepărta voalul de la punctul de control la oficiile consulare.

Beghal v. Regatul Unit (28 februarie 2019)

dreptul autorităților la frontieră de a reține persoana și să o interogheze fără temeii și fără acces la un reprezentant legal/avocat.

CEDO – INTERDICȚII ÎN CALEA ÎNDEPĂRTĂRII SOLICITANȚILOR DE AZIL

Articolul 2 și 3 CEDO

Nimeni nu poate fi returnat în regiunea/țara unde există riscul ca persoana să fie supusă unui tratament contrar oricărei din aceste prevederi.

PRINCIPIUL NERETURNĂRII.

1) deportarea a doi solicitanți de azil în Somalia ar constitui o încălcare a articolului 3 din cauza crizei umanitare și a violenței nediscriminate din Mogadishu (*Sufi și Elmi v. Marea Britanie, 28 iunie 2011*)

2) „Returnarea indirectă”. Mijloace de restituire indirectă - o expulzare într-un stat din care migranții s-ar putea confrunța cu o deportare mai îndepărtată, fără a fi necesară evaluarea situației lor (*M.S.S. contra Belgiei și Greciei, 2010*)

DREPTUL LA AZIL/NON-REFOULMENT

Expunerea persoanei la pericol prin returnare, extrădare sau expulzare poate cădea sub incidența art. 2 și 3 CEDO.

Asiaticii est africani v. Marea Britanie (1973) separat de la orice considerație a articolului 14 al CEDO, de discriminare bazată pe rasă ar putea, în anumite circumstanțe, să constituie un tratament degradant în interiorul său în sensul articolului 3 din CEDO.

Întoarcerea pe mare - Convenția se aplică tuturor celor care sunt sub „jurisdicția” a unui stat membru al CoE. CtEDO a menționat în mai multe rânduri că indivizii pot fi sub jurisdicția statului atunci când acesta exercită controlul ei în marea liberă (*Xhavara și alții v. Italia și Albania, 2011; Medvedev și alții și alții Franța, 2010; Hirsi Jamaa și alții c. Italiei, 2012*)

EXPULZAREA

Ilias și Ahmed v. Ungaria

(21 noiembrie 2019)

Expulzarea în Serbia - țară terță sigură –
Returnare indirectă.

Încălări

- Art. 5 CEDO
- Art. 13 + 3 CEDO

EXPULZAREA

Ozdil și Alții v. Moldova

(11 septembrie 2019)

Art. 5 (1) CEDO

Privarea de libertate a reclamanților în acest mod a echivalat cu un transfer în afara legii al persoanelor de pe teritoriul statului reclamat în Turcia, care a eludat toate garanțiile oferite acestora de dreptul național și de cel internațional.

Art. 8 CEDO

Transferul forțat, care a condus la o întrerupere radicală a vieții private și de familie a reclamanților, nu a avut o bază juridică suficientă, nu a fost „în conformitate cu legea”.

EXPULZAREA

Ljatifî v. FRI Macedonia

(17 mai 2018)

Article 1; alin. 1 (a) and (b) Protocolul 7
CEDO

Eșecul instanțelor naționale de a examina în mod corespunzător dacă ordinul imputat a fost emis pe motive de securitate națională.

CONSECINȚELE JURIDICE SUPLIMENTARE CARE DERIVĂ DIN PRINCIPIUL NERETURNĂRII

- ▶ **Interdicția de a refuza orice asistență refugiaților care sosesc la frontierele țării;**
- ▶ **Obligația de a examina în mod corespunzător cererile de azil și să se asigure că solicitanții se bucură de proceduri corespunzătoare pentru examinarea cererilor de azil;**
- ▶ **Obligația de a permite solicitanților de azil să rămână pe teritoriul statului până la finalizarea completă a examinării cererii de azil.**

EVALUAREA RISCULUI

- Pentru a constitui o încălcare a articolului 3 din Convenție, tratamentul trebuie să atingă un nivel minim severitate (*Soering v. Marea Britanie*, 7 iulie 1989)

Riscul de rele tratamente în țara de origine trebuie să fie „real”, „previzibil” și „personal”.

- Aceste circumstanțe specifice pot fi demonstrate prin informații despre maltratarea anterioară din țara de origine, prin acordarea anterioară a statutului de refugiat de către state străine sau evaluări făcute de ICNUR (*Singh și alții v. Belgia*, 2 octombrie 2012);
- Persecuția sistematică actuală a în mod similar persoane situate, cu condiția ca acest grup să fie identificabil (*Salah Sheekh v. Olanda*, 11 ianuarie 2007);
- Expunerea unui solicitant de azil la o sărăcie extremă sau în viață în stare de urgență condițiile pot constitui, de asemenea, o încălcare a articolului 3 (*M.S.S. v. Belgia și Grecia 2011*, *Sufi și Elmi v. Marea Britanie*, 28 iunie 2011)

Va mulțumim pentru atenție!